

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ปัจจุบันโทรศัพท์มือถือได้กลายเป็นปัจจัยสำคัญ สำหรับการดำรงชีวิตของประชากรโลก และประชาชนชาวไทยในเกือบทุกระดับ ทุกเพศและเกือบทุกวัยไปแล้ว ประมาณการผู้ใช้โทรศัพท์เคลื่อนที่หรือมือถือทั่วโลก ขณะนี้มีถึง 380 ล้านเครื่อง เป็นเพราะความสะดวกสบายและรวดเร็วในการติดต่อสื่อสารถึงกัน

ประเทศไทยมีประชากรโดยประมาณแล้ว 65 ล้านคน ล่าสุดตัวเลขผู้ใช้มือถือยังแตกต่างกันอยู่ ในแต่ละฝ่ายที่รวบรวม บริษัท ศูนย์วิจัยกสิกรไทย จำกัด สำรวจไว้ที่ 18 ล้านเครื่อง ส่วนกรมควบคุมมลพิษสำรวจไว้ที่ 15-30 ล้านเครื่อง ขณะที่มูลนิธิป้องกันควันพิษ และพิทักษ์สิ่งแวดล้อมคาดการณ์ว่า มีคนไทยใช้มือถือประมาณ 16 ล้านเครื่อง และในอีก 5 ปีข้างหน้า จะสูงถึงกว่า 20 ล้านเครื่อง และเนื่องจากราคาจำหน่ายของเครื่องโทรศัพท์มือถือมีราคาที่ถูกลงมากเมื่อเทียบกับสมัยก่อน ประกอบกับรายการส่งเสริมการขาย (promotion) ที่ผู้รับสัมปทานทยอยออกมาแข่งขันกัน ผู้ใช้บริการที่ขาดความรู้เท่าทันในชั้นเชิงทางธุรกิจ ทำให้ธุรกิจมือถือเติบโตขึ้นอย่างรวดเร็ว (โอเคเนชั่น, 2552)

ความเจริญก้าวหน้าทางเทคโนโลยี ได้พัฒนาก้าวหน้าขึ้นมาโดยเฉพาะในเรื่องของการติดต่อสื่อสาร (communication) โทรศัพท์มือถือ เป็นอุปกรณ์สำคัญอย่างหนึ่งที่ใช้สำหรับการติดต่อสื่อสาร ซึ่งโทรศัพท์มือถือเป็นโทรศัพท์ที่ใช้ในการรับส่งสัญญาณผ่านคลื่นความถี่แทนการรับส่งสัญญาณผ่านสายตัวนำ ทำให้สามารถนำไปใช้งานในที่ต่าง ๆ ที่อยู่ในเขตพื้นที่การให้บริการของเครือข่ายครอบคลุมถึงโทรศัพท์มือถือได้ถูกนำมาใช้ครั้งแรกในประเทศไทยเมื่อ พ.ศ. 2529 ในระยะแรก ๆ ตัวเครื่องโทรศัพท์จะมีขนาดใหญ่ไม่สะดวกต่อการพกพา (มีน้ำหนักประมาณ 2.7 กิโลกรัม) จากการพัฒนา

ทางด้านเครือข่ายการสื่อสาร และเพิ่มจำนวนสถานีแม่ข่ายให้มากขึ้นจนครอบคลุมทุกพื้นที่ของประเทศ ทำให้เครื่องโทรศัพท์มือถือไม่จำเป็นที่จะต้องสร้างให้มีกำลังส่งสูง ๆ ต่อไป ส่งผลให้ขนาดของเครื่องโทรศัพท์มือถือสามารถพัฒนาให้มีขนาดเล็กลงจนปัจจุบันมีน้ำหนักโดยเฉลี่ยประมาณ 80 กรัม ทำให้สะดวกต่อการพกพาไปในที่ต่าง ๆ และยังสามารถที่จะพัฒนาประสิทธิภาพด้านอื่น ๆ ของตัวเครื่องโทรศัพท์ให้มีประสิทธิภาพสูงขึ้น โทรศัพท์มือถือนอกจากจะใช้ในการติดต่อสื่อสารพูดคุย ซึ่งเป็นจุดประสงค์หลักของโทรศัพท์มือถือแล้ว ยังเข้ามามีบทบาทในชีวิตประจำวัน และสามารถใช้เป็นอุปกรณ์สำหรับพักผ่อนหย่อนใจได้อีกด้วย เช่น เล่นเกมส์ ฟังวิทยุ ฟังเพลง มีการแต่งเสียงเรียกเข้า (ring tone) สามารถถ่ายภาพนิ่งหรือวิดีโอได้ และยังสามารถติดต่อสื่อสารในแบบอื่น ๆ เช่น การส่งข้อความสั้น ๆ (SMS) การส่งข้อความภาพ (MMS) การเปิดดูข้อมูลต่าง ๆ ในอินเทอร์เน็ตผ่านบริการ WAP จึงทำให้โทรศัพท์มือถือเป็นที่แพร่หลายดังเห็นได้จากการสำรวจการใช้โทรศัพท์มือถือของประชากรในเขตกรุงเทพมหานคร (รัฐกร การขยัน, 2547, หน้า 1)

คลื่นโทรศัพท์มือถือมีสัญญาณส่งสูงมากสามารถทะลุทะลวงได้เป็นอย่างดีไม่ว่ากรณีใด ๆ ตามโรงพยาบาลต่าง ๆ หรือบนเครื่องบินจึงห้ามไม่ให้เปิดมือถือ เพราะคลื่นแม่เหล็กไฟฟ้าจะไปรบกวนระบบการทำงานอิเล็กทรอนิกส์ ก่อให้เกิดอันตรายกับผู้ป่วยได้ นอกจากอันตรายจากโทรศัพท์มือถือแล้ว สิ่งที่น่ากังวลและเป็นอันตรายไม่แพ้กันอีกประการหนึ่งคือ สถานีรับ-ส่งสัญญาณ โทรศัพท์มือถือ ที่ตั้งอยู่ทั่วไปตามอาคาร ย่านชุมชน ซึ่งสถานีดังกล่าวรับ-ส่งด้วยสัญญาณแรงมากกว่าตัวโทรศัพท์มือถือหลายเท่า ขณะที่ประเทศไทยยังไม่มีมาตรการควบคุมพื้นที่ในการติดตั้งสถานีส่งสัญญาณ ที่สำคัญเป็นความบกพร่องหรือรู้เท่าไม่ถึงการณ์ของผู้ประกอบการที่ได้ติดตั้งสถานีรับ-ส่งสัญญาณมือถือในชุมชนเมือง ทั้งที่จริงแล้วไม่ดำเนินการตั้งตั้งในย่านชุมชนอย่างยิ่ง เพราะคลื่นความแรงของสถานีอาจจะส่งผลกระทบต่อร่างกายคนได้ชนิดไม่รู้ตัวมากกว่าโทรศัพท์มือถืออีกด้วย

คลื่นแม่เหล็กไฟฟ้าจากโทรศัพท์มือถือเป็นสิ่งที่ต้องค้นคว้า และจะต้องนำไปสู่การวิจัยอย่างจริงจัง เพราะจากการสังเกตเวลาโทรศัพท์มือถือมีสายเข้า จะเห็นอานูภาพของคลื่นมือถือที่นำกล้วมาก เช่น วางโทรศัพท์มือถือไว้ใกล้กับจอคอมพิวเตอร์ ในระยะ

ที่ห่างกันตามลำดับจะส่งผลให้น้ำจอกคอมพิวเตอร์เกิดความแรงของการสั่นแตกต่างกัน และที่จอกคอมพิวเตอร์จะมีภาพสั่นไหวก่อนที่จะได้ยินเสียงโทรศัพท์มือถือหรือแม้กระทั่งเวลานำเทปไปบันทึกเสียงในขณะที่บันทึกเสียงไว้หากมีโทรศัพท์แทรกเข้ามาจะทำให้เสียงที่บันทึกไว้ในขณะนั้นถูกรบกวนโดยไม่ได้ยินเสียงที่บันทึกไว้

ร่างกายของคนทั่วไปพบว่า เมื่อใช้โทรศัพท์มือถือต่อเนื่องเป็นเวลานานประมาณครึ่งชั่วโมง บางคนอาจจะรู้สึกมีนศีรษะ ซึ่งปัญหาเหล่านี้ยังไม่สามารถอธิบายได้ว่ามาจากสาเหตุอะไร ทำให้นักวิจัยจำนวนมาก เช่น นักวิจัยประเทศฟิลแลนด์ได้นำเซลล์ของมนุษย์ทดลองเลี้ยงไว้ในหลอดวิทยาศาสตร์ และให้สัมผัสกับคลื่นโทรศัพท์มือถือเพื่อดูความผิดปกติของเซลล์สมองปรากฏว่า พบความผิดปกติที่มีผลต่อหลอดเลือดสมอง โดยคลื่นวิทยุมือถือทำปฏิกิริยาต่อการหดตัวและทำลายเนื้อเยื่อและช่องว่างของคลื่นสมองจึงทำให้เซลล์สมองบางส่วนถูกทำลาย

ผู้ใช้โทรศัพท์มือถือมีการขยายตัวอย่างรวดเร็วเนื่องจากช่วยอำนวยความสะดวกในเรื่องการติดต่อสื่อสาร อย่างไรก็ตาม จะเห็นได้ว่าโทรศัพท์มือถือนั้นมิได้มีประโยชน์เพียงด้านเดียว อีกด้านที่เป็นผลกระทบด้านลบต่อผู้ใช้ก็มีมาให้เห็นมากมาย

จากความเป็นมา และความสำคัญของปัญหาดังกล่าว จึงเป็นแรงบันดาลใจให้ผู้วิจัยเกิดความสนใจที่จะทำการศึกษาและหาข้อมูลทางด้านความคิดเห็นของผู้ใช้โทรศัพท์มือถือต่ออันตรายจากการใช้ว่ามีความคิดเห็นอย่างไรต่ออันตรายที่มีต่อสุขภาพของผู้ใช้เอง ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาปัญหา โดยได้สำรวจจากบุคคลหลายอาชีพ เพื่อที่จะได้นำผลสำรวจมาปรับปรุง และป้องกันอันตรายที่เกิดจากการใช้โทรศัพท์มือถือ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาลักษณะประชากร มีผลต่อความคิดเห็นต่ออันตรายจากการใช้โทรศัพท์มือถือ
2. เพื่อศึกษาพฤติกรรมของการของผู้ใช้ มีผลต่อความคิดเห็นต่ออันตรายจากการใช้โทรศัพท์มือถือ

3. เพื่อศึกษาการรับรู้ข้อมูลของผู้ใช้จากสื่อบุคคล และสื่อมวลชน มีผลต่อความคิดเห็นต่ออันตรายจากการใช้โทรศัพท์มือถือ

สมมติฐานของการวิจัย

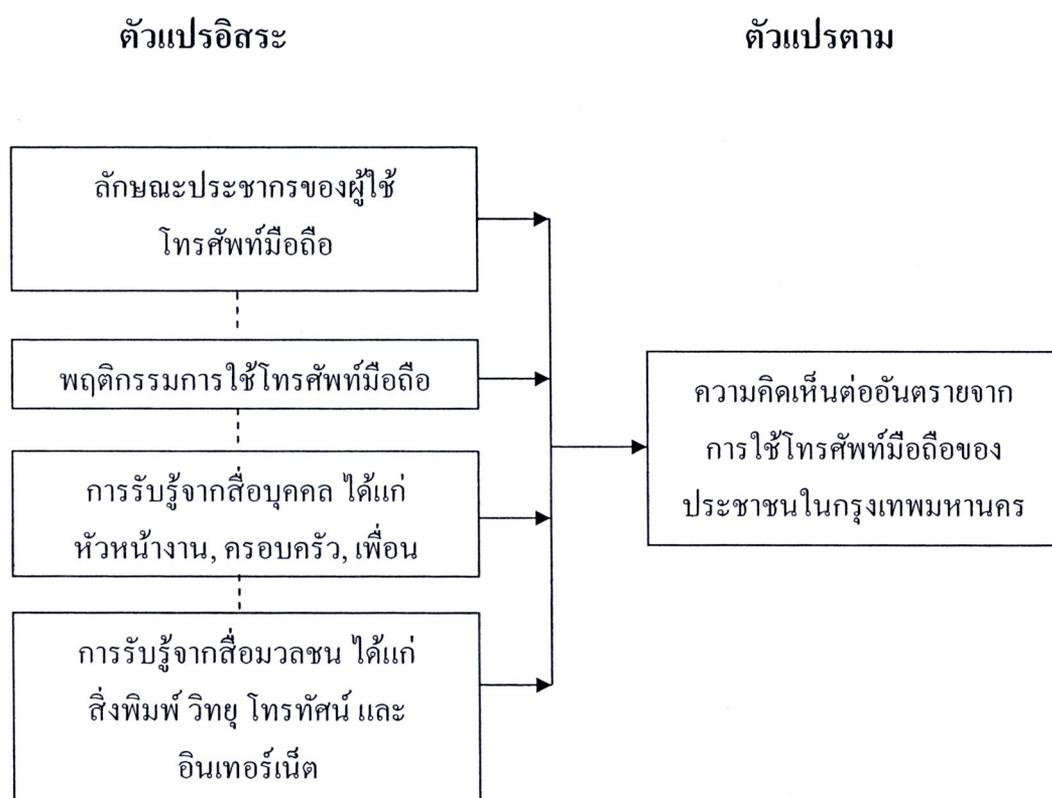
1. ผู้ใช้โทรศัพท์มือถือที่มีลักษณะประชากรต่างกัน มีความคิดเห็นต่ออันตรายจากการใช้โทรศัพท์มือถือแตกต่างกัน
2. ผู้ใช้มีพฤติกรรมการใช้โทรศัพท์มือถือต่างกันมีความคิดเห็นต่ออันตรายจากการใช้โทรศัพท์มือถือแตกต่างกัน
3. ผู้ใช้โทรศัพท์มือถือได้รับข้อมูลข่าวสารจากสื่อบุคคลต่างกัน มีต่อความคิดเห็นต่ออันตรายจากการใช้โทรศัพท์มือถือแตกต่างกัน
4. ผู้ใช้โทรศัพท์มือถือได้รับข้อมูลข่าวสารจากสื่อมวลชนต่างกัน มีต่อความคิดเห็นต่ออันตรายจากการใช้โทรศัพท์มือถือแตกต่างกัน

ขอบเขตของการวิจัย

1. ขอบเขตด้านพื้นที่ ศึกษาจากประชาชนผู้ใช้โทรศัพท์มือถือ โดยไม่จำกัด เพศ อายุ การศึกษา อาชีพ รายได้ ในเขตกรุงเทพมหานคร ซึ่งเลือกศึกษา 5 เขต คือ เขตห้วยขวาง เขตจตุจักร เขตบางเขน เขตวังทองหลาง เขตมีนบุรี
2. ขอบเขตด้านเนื้อหาสาระ ศึกษาความคิดเห็นของผู้ใช้โทรศัพท์มือถือ ต่ออันตรายจากการใช้ โดยเจาะจงและตระหนักถึงอันตรายต่อสุขภาพจากการใช้โทรศัพท์มือถือ
3. ขอบเขตตัวแปรอิสระด้านสื่อมวลชน เจาะจงเฉพาะสื่อสิ่งพิมพ์ สื่อวิทยุ สื่อโทรทัศน์ และอินเทอร์เน็ต

กรอบแนวคิดในการวิจัย

กรอบแนวคิดในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยจะศึกษาตัวแปรอิสระ ด้านลักษณะประชากรของผู้ใช้ พฤติกรรมการใช้โทรศัพท์มือถือ สื่อบุคคล และสื่อมวลชน มีบทบาทต่อผู้ใช้โทรศัพท์มือถือ ตัวแปรตาม ได้แก่ ความคิดเห็นต่ออันตรายจากการใช้โทรศัพท์มือถือของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร



ภาพ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

นิยามศัพท์เฉพาะ

ความคิดเห็น หมายถึง การแสดงออกของผู้ใช้โทรศัพท์มือถือทางด้านความรู้สึก ต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งด้วยการพูดหรือการเขียนโดยอาศัยพื้นฐานความรู้ประสบการณ์ และ

สภาพแวดล้อมการแสดงความคิดเห็นนี้อาจได้รับการยอมรับหรือปฏิเสธจากคนอื่นได้

โทรศัพท์มือถือ หมายถึง เครื่องมือสื่อสารที่สามารถสื่อสารกันด้วยคำพูด ให้อีกฝ่ายได้ยินเสียงของผู้พูดโดยตรง การที่จะสื่อสารกันได้นั้นต้องมีคลื่นเครือข่ายโทรศัพท์มือถือและเครื่องโทรศัพท์มือถือซึ่งเป็นอุปกรณ์ขนาดเล็กที่สามารถพกพาติดตัวไปได้

สื่อบุคคล หมายถึง สื่อที่ถ่ายทอดถึง ความรู้ ข้อมูลข่าวสาร จากการพูดคุย สนทนา แลกเปลี่ยนความคิดเห็นจากสื่อบุคคล ได้แก่ ครู อาจารย์ สมาชิกในครอบครัว

สื่อมวลชน หมายถึง สื่อที่ถ่ายทอดถึงความรู้ ข้อมูลข่าวสาร ความคิดเห็น ในประเด็นเรื่องสิทธิส่วนบุคคลไปสู่สาธารณชนโดยทั่วกัน ได้แก่ หนังสือพิมพ์ วิทยุ และโทรทัศน์ อินเทอร์เน็ต

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ผลการวิจัยที่ได้สามารถนำไปอ้างอิงเพื่อจัดทำสื่อโฆษณาและประชาสัมพันธ์ให้ทราบถึงอันตรายจากการใช้โทรศัพท์มือถือ
2. ผลการวิจัยสามารถกระตุ้นให้ผู้ใช้โทรศัพท์มือถือ ตระหนักถึงอันตรายจากการใช้โทรศัพท์มือถือ
3. ผลการวิจัยที่ได้สามารถนำไปเป็นแนวทางในการศึกษาวิจัยและจัดทำมาตรการป้องกันอันตรายที่เกิดจากการใช้โทรศัพท์มือถือ